

Christen Unie
Ynze de Boer

Leeuwarden, 9 februari 2016

Verzonden,

15 FEB 2016

Ons kenmerk : 01285597
Afdeling : Kennis & Ekonomy
Behandeld door : G. Boesjes / 06-50241050 of g.boesjes@fryslan.frl
Uw kenmerk : 1277415 (primair nummer)

Onderwerp : beantwoording schriftelijke vragen over mensenrechten Chinese provincies

Geachte heer De Boer,

Uw schriftelijke vragen op grond van artikel 39 van het Reglement van Orde, binnengekomen op 11 januari 2016 beantwoorden wij als volgt.

Uw aanleiding om vragen te stellen:

In december 2015 heeft een afvaardiging van het college van GS in het kader van een handelsmissie een bezoek gebracht aan twee provincies in China. Doel van dit bezoek was het verstevigen van bestaande contacten in de provincie Sichuan en het aangaan van nieuwe zakelijke contacten in de provincie Heilongjiang.

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat de mensenrechten worden gerespecteerd. Daarvoor zijn wereldwijd verschillende verdragen opgesteld en vastgesteld. Belangrijkste daarvan is de Universele verklaring van de rechten van de mens. Hierin is ondermeer vrijheid van godsdienst en levensovertuiging als belangrijk mensenrecht vastgelegd.

Algemeen is bekend dat het in China slecht gesteld is met de mensenrechten. Om deze reden heeft de fractie van de CU zich laten informeren over de mensenrechten in beide bovengenoemde provincies. Het is niet moeilijk gebleken hierover informatie boven tafel te krijgen. We zijn geschrokken van de situatie in Heilongjiang. Het volgende is ons bekend geworden.

- Begin 2013 zijn verschillende kerken overvallen tijdens het houden van kerkdiensten, waarbij kerkgangers werden lastig gevallen, een voorganger werd geslagen en missionarissen werden vastgezet. <http://www.chinaaid.org/2013/02/vicious-persecution-of-churches-in.html>

- Al sinds 2010 is Wang Xiankui een belangrijke hooggeplaatste functionaris in Heilongjiang. Hij was onder andere waarnemend gouverneur van Heilongjiang en is nu secretaris van het Provinciaal comité. Sinds zijn komst naar de provincie Heilongjiang in 2010 is Xiankui Wang actief in het aansturen en de uitvoering van de vervolging van Falun Gong beoefenaars. Falun Gong is een aan het boeddhisme verwante, spirituele zelfdiscipline waarbij men door middel van oefeningen een hoger bewustzijnsniveau wil bereiken. Wang Xiankui wordt verantwoordelijk gehouden voor massale ontvoeringen. Ten minste 96 Falun Gong beoefenaars werden vervolgd tot de dood, waardoor de provincie Heilongjiang een van de meest ernstige gebieden is in de vervolging van Falun Gong.
<http://www.upholdjustice.org/node/302>

Reactie op uw vragen.

Algemeen.

De provincie heeft al sinds 1998 banden met de Chinese provincie met Sichuan. Er is een goed netwerk opgebouwd met de provinciale Chinese overheid, de Nederlandse posten in Chengdu, Chongqing en Beijing. Naast Sichuan diende in 2015 de provincie Heilongjiang zich aan. Deze in het noordoosten gelegen provincie heeft in het voorjaar van 2015 contact gelegd met de provincie Fryslân. Dit heeft in korte tijd geleid tot enkele werkbezoeken aan Fryslân. In september 2015 heeft een handelsdelegatie van circa 150 bedrijven voornamelijk uit de agrofoodsector Fryslân bezocht. De overheid en het bedrijfsleven uit Heilongjiang toont zich erg geïnteresseerd in samenwerking met Friese overheid en bedrijven. De indruk bestaat dat in deze provincie volop zakelijke kansen zijn voor de Friese economie.

De bijdrage van de Friese export aan het Bruto Binnenlands Product ligt onder het landelijk gemiddelde. Het aandeel bedrijven dat exporteert ligt aanzienlijk onder het nationale gemiddelde. Stimuleren van de internationalisatie van de Friese economie is daarom voor de provincie Fryslân één van de doelstellingen in de komende jaren. In het Aanvalsplan Internationaal ondernemen (2015) is de aanpak hiervoor vastgelegd.

In december 2015 is een handelsmissie bestaande uit bedrijfsleven, kennisinstellingen en provincie afgereisd naar zowel Sichuan als Heilongjiang. Het doel van deze reis was, afhankelijk van de behoefte van de deelnemers, oriënteren op de Chinese markt, matchmaking met Chinese counterparten en tekenen van contracten. Het is voor ondernemers een stuk eenvoudiger contacten te leggen en zaken te doen als een overheid ter zijde staat. Frisian Egg, met een vestiging in Chengdu, heeft dit nadrukkelijk onderstreept tijdens een bedrijfsbezoek. In de voorbereiding en tijdens de missies is er intensief contact en ondersteuning van de Nederlandse posten (NBSO en ambassade). Het college is zich uiteraard bewust van de discussie over mensenrechten in China maar is van mening dat primair hier een rol ligt voor de Rijksoverheid. Het Rijk spant zich op diverse niveaus in op het gebied van mensenrechten. Het Nederlandse uitgangspunt is dat het China moet kunnen aanspreken op universeel geaccepteerde normen, zoals neergelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. De bewindspersonen besteden bij gesprekken met counterparts aandacht aan mensenrechten op hun eigen terrein. Nederland heeft de laatste tijd op politiek niveau mensenrechten aangekaart. Onder meer tijdens de mensenrechtenconsultaties tussen China en de Nederlandse mensenrechtenambassadeur in oktober 2015. Ook tijdens het bezoek van de Minister President in maart 2015, het bezoek van minister Koenders in juni en oktober 2015 en het recente staatsbezoek zijn de mensenrechten besproken.

Vraag 1:

Heeft het college van GS informatie ingewonnen over de actuele mensenrechtensituatie in beide Chinese provincies, voordat werd besloten tot het aangaan van nauwe zakelijke banden met de provincie Heilongjiang?

Antwoord vraag 1:

Op voorhand hebben we contact gehad met de Nederlandse ambassade en met het Netherlands Business Support Office in Noord-China. De ambassadeur in Beijing, de heer Jacobi, heeft in een brief aan de CdK gewezen op het economisch belang van de delegatie uit Heilongjiang die vorig jaar september op bezoek is geweest in Fryslân, en verzocht de delegatie op niveau te ontvangen. Door deze organisaties is niet gewezen op belemmeringen vanwege de mensenrechten, maar juist aangegeven dat er voor het Friese bedrijfsleven grote mogelijkheden zijn.

Vraag 2:

In hoeverre is informatie over mensenrechten van invloed geweest bij de keuze voor een Chinese provincie waarmee zakelijke banden worden aangegaan?

Antwoord vraag 2:

Met de Chinese provincie Heilongjiang gaat het om een samenwerking op economisch gebied. Dat gaat veel minder ver dan bij de provincie Sichuan, waarmee we sinds 2001 officiële vriendschapsbanden hebben. Informatie over mensenrechten hebben geen invloed gehad op de keuze van de Chinese provincie waarmee banden worden aangegaan.

Vraag 3:

Heeft het college kennis genomen van bovenstaande informatie over schending van de mensenrechten op dit gebied in de Chinese provincie Heilongjiang en was het college daarvan op de hoogte toen ze deze provincie heeft bezocht?

Antwoord vraag 3:

In algemene zin is bij het college bekend dat in China vervolging plaatsvindt van Falun Gong beoefenaars. De specifieke situatie in Heilongjiang was het college niet bekend.

Vraag 4:

Zo ja, heeft de vertegenwoordiger van het college bij dit werkbezoek de gelegenheid te baat genomen deze schending van mensenrechten bij de provinciale overheid van Heilongjiang aan te kaarten en op welke manier?

Antwoord vraag 4:

De reis betrof een economische handelsmissie, waaraan het college op verzoek van het bedrijfsleven heeft deelgenomen. Bij zo'n bezoek ligt het accent vrijwel volledig op het economische deel en op het ondersteunen van de bedrijven. Het heeft een heel ander karakter dan bijvoorbeeld een staatsbezoek. Een staatsbezoek is breder van opzet en leent zich daardoor ook voor opmerkingen over andere kwesties dan economische.

Vraag 5:

Meer concreet; Heeft de CdK de heer Jorritsma in het persoonlijke contact dat hij op 10 december had met Wang Xiankui gesproken over de ernstige schending van de mensenrechten die de heer Wang Xiankui in het verleden, maar ook nu nog pleegt ten opzichte van de Falun Gong?

Antwoord vraag 5:

Met de heer Wang Xiankui is vooral gesproken over de gezamenlijke economische mogelijkheden die er zijn.

Vraag 6:

Als het college niet op de hoogte was toen ze deze provincie bezocht; waarom heeft het college zich vooraf niet laten informeren over de toestand van de mensenrechten in Heilongjiang?

Antwoord vraag 6:

Deze handelsmissie had niet als doel om de mensenrechtensituatie in China aan te kaarten, maar om de economische samenwerking te bevorderen. Wij vinden het primair de taak van de Rijksoverheid om discussies over normen en waarden aan te kaarten.

Vraag 7:

In het laatste geval; is het college bereid bij een volgend contact met de overheid van de provincie Heilongjiang alsnog deze schendingen van de mensenrechten aan te kaarten?

Antwoord vraag 7:

Ja.

Vraag 8:

Zo ja; hoe denkt het college dit te doen?

Antwoord vraag 8:

Door mensenrechten op een natuurlijke wijze te verweven in economische gesprekken, kunnen economische banden worden gebruikt om over bijvoorbeeld het belang van het maatschappelijk middenveld en onafhankelijke rechtsspraak te spreken. Op deze manier kunnen mensenrechten en handel elkaar versterken, i.p.v. dat het ter sprake brengen van mensenrechten een belemmering vormt in verdere onderhandelingen.

Vraag 9:

Zo nee; waarom niet?

Antwoord vraag 9:

Niet van toepassing.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

J.A. Jorritsma, voorzitter

A.J. van den Berg, secretaris